

Kriteriji i načini, postupci i elementi vrednovanja i postignuća učenika od petog do osmog razreda osnovne škole iz nastavnog predmeta povijest

Vrednovanje – sustavno prikupljanje podataka u procesu učenja i postignutoj razini kompetencija u skladu s unaprijed definiranim i prihvaćenim načinima, postupcima i elementima.

Načini vrednovanja:

- a)Vrednovanje za učenje
- b)Vrednovanje kao učenje
- c)Vrednovanje naučenog

Pristup	Tko	Kada	Kako	Zašto	Kome
Vrednovanje za učenje	Učitelj	Tijekom učenje i poučavanja	Različite metode poput izlaznih kartica, igra asocijacije, kratke pisane provjere, argumentiranje rasprava, rješavanje problema, posteri,...	Omogućuje unaprjeđenje učenja i poučavanja	Učenicima, roditeljima, učiteljima
Vrednovanje kao učenje	učenici	Tijekom učenja i poučavanja	Samovrednovanje i vršnjačko vrednovanje	Omogućuje razvoj samoreguliranog pristupa učenju	učenicima
Vrednovanje naučenog	učitelj	Nakon učenja i poučavanja	Pisane i usmene provjere nakon obrađenih lekcija i cjelina, praktični radovi	Daje procjenu postignute razine postignuća u odnosu na odgojnoobrazovne ishode	Učenicima, roditeljima, učiteljima, stručnim suradnicima, ravnateljima

Postupci vrednovanja:

a)Praćenje - sustavno uočavanje i bilježenje zapažanja o postignutoj razini kompetencija i postavljenim zadacima definiranim nacionalnim i predmetnim kurikulumom, nastavnim planom i programom te strukovnim i školskim kurikulumom

b)Provjeravanje – podrazumijeva procjenu postignute razine kompetencija u nastavnom predmetu ili području i drugim oblicima rada u školi tijekom školske godine

c)Ocenjivanje – pridavanje brojčane ili opisne vrijednosti rezultatima praćenja i provjeravanja učenikova rada prema sastavnicama ocjenjivanja

Elementi vrednovanja u predmetu povijest:

(Elementi su upisani kao sastavnice e - Dnevnika)

1. **Činjenično znanje:** poznavanje i razumijevanje događaja, procesa i pojava, temeljnih kronoloških odrednica, osnova korištenja povjesnih i zemljopisnih karata te korištenje odgovarajuće povjesne terminologije. Ovaj element vrednuje se u svim godinama učenja i poučavanja Povijesti.
2. **Konceptualno znanje:** poznavanje, korištenje i razumijevanje tehničkih koncepata kao okvira za tumačenje i razumijevanje prošlih događaja, procesa i pojava. Riječ je o konceptima vremena i prostora, uzroka i posljedica, kontinuiteta i promjena, rada na povjesnim izvorima, povjesne perspektive te usporedbe i sučeljavanja.
(Poznavanje kronologije – godine, stoljeća, lenta vremena; poznavanje uzročno - posljedičnih odnosa- poznavanje uzroka i posljedice nekih događaja, povezivanje u cjelinu; poznavanje kontinuiteta i promjena – razumijevanje obilježja nekog razdoblja i koliko su promjene utjecale na život ljudi, vrednovanje napretka; uporaba povjesnih izvora -razumijevanje značenja izvora u proučavanju prošlosti te oblikovanje odgovora koji uključuju podatke iz izvora; povjesna perspektiva - identificirati vrijednosti, vjerovanja i prakse pojedinaca i zajednica u različitim razdobljima i razlikovati ih od onih u današnjici; Usporedba i sučeljavanje - razumijevanje povjesnih procesa i pojava, razvoj empatije, usporedba sa današnjim svijetom
3. **Proceduralno znanje:** poznavanje i primjena odgovarajućih metoda, postupaka i procedura u radu s povjesnim izvorima te u istraživanju prošlosti(ovde ulazi i ocjene iz plakata, prezentacija, sastavaka, istraživanja, radne bilježnice, aktivnosti na satu...). Znati kako nešto učiniti – poznavanje vještina, tehnika, metoda rada - samostalni zadaci – domaće i školske zadaće, seminarski radovi, selekcija literature i izvora, analiza i sinteza podataka, način oblikovanja teksta) - poznavanje metoda prikupljanja podataka - poznavanje metoda sređivanja i obrade podataka, interpretacije podataka - poznavanje metoda pisanja rada (znati ostvariti maleno istraživanje)

Kriteriji i elementi ocjenjivanja:

Ocjena	Činjenično znanje	Konceptualno znanje	Proceduralno znanje
Odličan (5)	<p>-Samostalno definira, opisuje i objašnjava sadržaje predviđene nastavnim planom i programom</p> <p>-sistematicno i točno izlaže povjesne pojmove</p> <p>-u potpunosti usvojio gradivo</p> <p>-u potpunosti razumije gradivo te ga ne zbunguju pitanja nastavnice</p> <p>-povezuje gradivo u smislenu cjelinu</p> <p>-nadopunjuje i povezuje povjesne pojmove, osobe i</p>	<p>-samostalno logički povezuje i uočava uzroke i posljedice povjesnih događaja sa događajem</p> <p>-analizira višestruke uzroke uzimajući u obzir povjesne okolnosti, odnose, osobe, ulogu slučaja</p> <p>-samostalno uspoređuje zadano gradivo</p> <p>-uspoređuje i suprotstavlja različite ideje povjesničara</p> <p>-Vrednuje ljudski napredak u povjesnom</p>	<p>- samostalno i redovito obavlja domaće i školske zadaće koje su točne i potpune</p> <p>- može samostalno izraditi istraživački rad, projektni zadatak, slijepu kartu</p> <p>- poznaje tehnike i metode rada i zna gdje i kako prikupiti izvore i literaturu</p> <p>-zna kako se obrađuju i interpretiraju podaci</p> <p>-na vrijeme predaje svoj rad</p> <p>-drži se uputa</p> <p>-povezuje gradivo te ga</p>

	događaje	vremenu -samostalno interpretira i analizira vrijednosti, vjerovanja, ideje nekog povijesnog razdoblja -samostalno se koristi slijepom kartom, zidnom kartom -samostalno povezuje godinu sa događajem, te smješta događaje u točni vremenski okvir	pokazuje na satu
Vrlo dobar (4)	uz malu pomoć nastavnice definira povijesne pojmove i događaje - učenik/ca je usvojio/la većinu povijesnih pojmoveva, neke ne objašnjava u potpunosti - odgovore oblikuje vlastitim riječima	- može pojasniti zašto se neki događaj zbio i koje su njegove posljedice uz minimalnu pomoć nastavnice - povezuje sličnosti, uočava razlike - ima poteškoća samo pri sintezi i vrednovanju - može osobu/događaj približno svrstati u određeni vremenski period, s manjim vremenskim ili geografskim odstupanjima (odstupanje od par godina) -snalazi se na povijesnoj karti, no ne u potpunosti -razumije, uspoređuje i analizira uz malu pomoć nastavnice	- redovito obavlja školske i domaće zadaće, ali s manjim pogreškama -može samostalno izraditi istraživački rad(plakat, prezentacija, sastavak, praktični rad...) - pozna tehnike prikupljanja povijesnih izvora i analize istih - aktivnost u grupnom radu – učenik je izvršio sve svoje dužnosti unutar skupine, ali nije se posebno isticao
Dobar (3)	- reproducira najvažnije činjenice iz sadržaja (natuknice iz bilježnice bez dodatnog objašnjenja) - nije samostalan/na u usmenom izražavanju - rijetko koristi komunikacijske vještine – rečenice jednostavne -neke pojmove samostalno objasni, neke uopće ne poznae -u izlaganju primjetne nelogičnosti, slabije povezivanje gradiva, djelomično razumijevanje - primjetne praznine u	- može pojasniti zašto se neki događaj zbio i koje su njegove posljedice uz nastavnikovu pomoć -poznae posljedicu ali ne i uzrok/ke ili obrnuto - teško uspoređuje pojedine zadane pojmove - razlikuje povijesne činjenice od interpretacije, teže ih samostalno analizira -ne može svaku povijesnu osobu svrstati u određeno povijesno razdoblje, poznae neke godine -teže se snalazi na	- obavlja školske i domaće zadaće, ali s pogreškama i neredovito (od 5 zadanih riješi i preda 3) - rješava zadatke bez razumijevanja - povremena aktivnost u grupnom radu – učenik nije izvršio sve svoje dužnosti unutar skupine tijekom rada u skupini - istraživački radovi – površni, oskudna analiza izvora znanja -metode prikupljanja informacija djelomično

	znanju	povijesnoj karti, većinom uz pomoć nastavnice -uz pomoć nastavnice povezuje određene promjene, ideje nekog povijesnog razdoblja s djelomičnim razumijevanjem	usvojene
Dovoljan (2)	- učenik je usvojio minimum gradiva -na postavljeno pitanje ili nema odgovor ili je odgovor nepotpun - pri usmenom izlaganju nije samostalan – odgovara većinom jednostavnom rečenicom ili jednim riječima - ima poteškoće u uočavanju bitnog, zaključivanju i analiziranju -prepoznaje gradivo no ne zna ga samostalno objasniti -potrebna velika pomoć nastavnice – ukoliko se sjeti iskoristi pomoć, uglavnom ne	- uz pomoć nastavnice vrlo kratko i površno objašnjava zašto se neki događaj dogodio -većinom ne zna uzroke događaja, na razini prepoznavanja posljedice ili obrnuto - ne razumije smisao događaja, procesa, napretka – navodi parcijalne činjenice bez povezivanja - većinom prije kaže stoljeće a ne godinu nekog događaja, većinom na razini prepoznavanja - na povijesnoj karti metodom pogađanja odredi pitano, ne povezujući to sa gradivom -lentu vremena djelomično usvojio/la	- školske i domaće zadaće obavlja neredovito ili s pogreškama - napiše 2 od 5 zadaća - aktivnost u grupnom radu – učenik nije izvršio sve svoje dužnosti unutar skupine i ometao je rad skupine
Nedovoljan (1)	- učenik/ca na postavljeno pitanje ne odgovara niti uz pomoć i poticaj nastavnice - pogrešno objašnjava pojmove, pogrešno povezuje pojmove i događaje – uz poticaj se ne dosjeti -nije usvojio niti minimum znanja	- ne uočava bitno ne zaključuje, ne analizira - ne snalazi se na povijesnoj karti - ne poznaje uzročno posljedične veze -ne stvara vlastito mišljenje jer je izostalo učenje gradiva -ne poznaje vremenski okvir, kao niti godine i stoljeća -nije usvojio/la lenu vremena	- učenik/ca ne piše domaće zadaće -od 5 zadanih nije predao/la niti jednu ili samo jednu -učenik/ca nije aktivan/na na satu niti u radu u skupini ili u paru – ometa rad - ne zna koristiti metode analize i sinteze povijesnih informacija i izvora znanja

Metode vrednovanje naučenog gradiva:

a) Usmeno ispitivanje:

-Kontinuirano tijekom cijele godine, nenajavljeni u pravilu svaki sat (prema čl. 7/2 pravilnika o načinima i postupcima vrednovanja)

-Prilikom usmenog ispitivanja provjerava se element 1. i 2. (činjenično i konceptualno znanje), a ovisno o temi i element 3.

-ocjena se upisuje ovisno o provjerenom elementu

cilj usmenog odgovaranja :

Utvrditi kvantitativnu i kvalitativnu razinu usvojenosti gradiva, sposobnost argumentacije, poznavanja i snalaženja s povijesnim izvorima, snalaženje na povijesnoj karti. Razvijanje samostalnosti učenika i kritičkog mišljenja. Primjena naučenog u poznatim i svakodnevnim situacijama. Razvijanje komunikacijskih vještina i kulturnog govora na javnom mjestu.

b) Pisana provjera

- velika pisana provjera se većinom sastoji od dva dijela kojima se većinom provjerava uvijek element 1 (ovisno o nastavnoj temi i element 2 ili element 3, ili samo element dva, ili samo element 3)

-brojčana ocjena se pridodaje na temelju postotka riješenosti pisane provjere:

POSTOTAK RIJEŠENOSTI

Odličan 5	90 - %
Vrlo dobar 4	77 – 89 %
Dobar 3	64 – 76 %
Dovoljan 2	50 – 63 %
Nedovoljan 1	0 – 49 %

- U pisanim provjerama nalaze se zadaci objektivnog tipa te slijepa karta (s obzirom na cjelinu)

-tijekom školske godine predviđene su, u dogovoru s učenicima, 4 veće pismene provjere znanja (2 u svakom obrazovnom razdoblju). Svaka pisana provjera traje 45 minuta. Pisana provjera se najavljuje učenicima i objavljena je u Vremeniku pisanih provjera sukladno Pravilniku o načinima postupcima i elementima vrednovanja učenika u osnovnoj školi.

- između većih pisanih provjera predviđene su manje pisane provjere trajanja do 15 minuta
Pisana provjera (opseg i trajanje) se najavljuje učenicima i objavljena je u Vremeniku pisanih provjera sukladno Pravilniku o načinima postupcima i elementima vrednovanja učenika u osnovnoj školi.

-pisani ispit ocjenjuje se na osnovu postignutog broja bodova. Broj bodova je osnova za određivanje brojčane ocjene

c) Prezentacije, plakati, domaće zadaće, radna bilježnica, sastavci na povijesnu temu(mali istraživački rad)

Kriteriji i elementi cjenjivanja prezentacije/plakata

Napomena : ukoliko se rad ne predla na zakazani rok, oduzimaju se dva boda, ako se predla na vrijeme dodaju se dva boda.

Ukoliko učenik/ca ima nekih poteškoća sa izradom rada neka mi se javi barem 5 dana prije predaje rada na Teams!

Elementi vrednovanja	5 bodova	4 boda	3 boda	2 boda	1 bod
Organizacija sadržaja	Informacije su odlično organizirane s jasnim naslovima i podnaslovima.	Sadržaj organiziran u smislene cjeline, postoje naslov i podnaslovi	Informacije su organizirane , ali nedostaju naslovi i podnaslovi ili ne pomažu čitatelju pri razumijevanju.	Informacije nisu organizirane , nabacane rečenice bez smisla što onemogućava razumijevanje teme slušateljima ali i izlagaču	Sadržaj nije organiziran, izostaje logičnost i smisao u slijedu informacija.
Upotreba grafičkih sredstava	Svi su grafički elementi (slike, video) povezani s temom i omogućuju jednostavnije razumijevanje.	Slikovnog materijala ima dovoljno, odgovara temi	Grafički elementi su djelomično povezani s temom(post oje slike koje ne odgovaraju temi)	Grafičkih sredstava ili ima veoma malo(jedan ili dva) ili uopće nema (slika npr.)	Slika nema ili su potpuno ne povezane
Izvori informacija	Izvora znanja (internet stranice, knjige-iz knjižnice ili digitalne) mora biti najmanje 4 -na kraju rada je naveden naziv knjige, autor, godina izdanja, a za internet članke link članka/link digitalne knjige	Svi izvori (informacije i slikovni prikazi) potkrijepljeni su bibliografijom, ali ima nekih pogrešaka u njihovome oblikovanju	Izvora informacija nema dovoljno (nije ispunjen minimum od 4 izvora znanja), navedeni izvori znanja nepotpuni	Naveden jedan ili dva izvora znanja(obično je to Wikipedia, ili je navedeno „Google” bez specifikacija)	Izvore ne navodi
Povijesni kontekst	Povijesni kontekst opisan je temeljito i uvjerljivo te su obuhvaćene važne informacije za razumijevanje	Povijesni kontekst uglavnom je opisan i primjeren te su uglavnom	Povijesni kontekst opisan je djelomično i općenito, informacije	Kontekst nije opisan, nedostaju ključni elementi, riječi i opis	Kontekst nije obradjen – slušatelj nije dobio niti površan uvid u temu, izostaje trud

	teme.	uključene važne informacije za razumijevanje teme	su povezane s temom, no općenite su ili nedostatne.	teme. Veoma površno i neobrađeno.	
Način izlaganja, izgled rada	Samostalno izlaganje – korištenje samostalno oblikovanih rečenica tijekom prezentiranja, a ne čitanje teksta sa prezentacije. Povremeno podsjećanje na slijed informacija, ne čitanje. -ovladao/la sadržajem Izgled rada - uredno, gramatički ispravno prema standardu hrvatskog jezika -sadrži minimalno 5 slajdova sa informacijama o temi plus prvi i završni slajd sa izvorima (oblikovane u natuknice ne rečenice)	Povremeno čita sa teksta prezentacije, oslanja se na napisane rečenice na prezentaciji -rad je uredan i uglavnom kreativan - gramatički ispravno prema standardu hrvatskog jezika -sadrži minimalan br. slajdova	Predstavljanje dosta kratko i površno - Govor je djelomično jasan i razgovijetan, -govornik rijetko uspostavlja kontakt s publikom -često čita s teksta prezentacije -izostaje kreativnost -broj slajdova je manji od minimalnog, kopiran tekst (natuknice izostaju), smanjena vidljivost	Izlagač čita sa slajdova/teksata, ima poteškoća u čitanju(kao da nije pročitao tekst kod kuće i provjerio), nije uvjeren u svoje znanje, tj. ne pokazuje znanje i upućenost u temu	Učenik/ca nije naučio svoj tekst, učenik nije predao rad

Ostvareni bodovi iz prezentacije/plakata se zbrajaju te se dodjeljuje ocjena prema postotku koji se koristi za pisane provjere!

Domaća zadaća

Ukoliko je učenik/ca riješio/la sve zadaće (npr.5)u određenom vremenskom razdoblju – ocjena odličan; 4/5 = vrlo dobar; 3/5 = ocjena dobar; 2/5 = ocjena dovoljan; 1/5 = ocjena nedovoljan
Zadaće se zadaju i iz radne bilježnice.

Zaključna ocjena:

Iz: Pravilnik o načinima, postupcima i elementima vrednovanja učenika u osnovnoj i srednjoj školi
Članak 11.

Zaključna je ocjena iz nastavnoga predmeta izraz postignute razine učenikovih kompetencija, ostvarenosti odgojno-obrazovnih ishoda u nastavnome predmetu/području i rezultat ukupnoga procesa vrednovanja tijekom nastavne godine, a izvodi se temeljem elemenata vrednovanja.

(2) Zaključna ocjena iz nastavnoga predmeta na kraju nastavne godine ne mora proizlaziti iz aritmetičke sredine upisanih ocjena, osobito ako je učenik pokazao napredak u drugom polugodištu.